

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia*12 marca*.....2025 roku
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych
dla rezerwatu przyrody „Zdrójno”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na trzy lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Zdrójno”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Rezerwat objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Anna Tchórzewska
Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Anna Tchórzewska

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia12 marca.....2025 roku

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Zaburzona struktura gatunkowa w fitocenozie łąkowej.	Koszenie łąki.
2.	Ograniczony udział w drzewostanach kontynentalnego boru mieszanego <i>Quercus robur</i> - <i>Pinetum</i> , łągu olszowo-jesionowego <i>Fraxino-Alnetum</i> , grądu subkontynentalnego <i>Tilio-Carpinetum</i> <i>stachyetosum</i> gatunków liściastych, zgodnych z potencjałem siedliskowym, przy jednoczesnym niedostatku naturalnych odnowień tych gatunków.	1) Ochrona istniejących nasadzeń drzew liściastych przed konkurencyjnymi gatunkami roślin (np. wysokimi bylinami i niepożądanymi gatunkami drzew leśkonasiennych), zgryzaniem przez zwierzynę płową i bobry; 2) uzupełnienie nasadzeń gatunkami zgodnymi z siedliskiem w przypadku zamarcia części drzew.
Zagrożenie istniejące zewnętrzne		
3.	Antropopresja i jej skutki: wydeptywanie „dzikich” ścieżek i strefy brzegowej jeziora, wjazd kładami na drogi leśne i łąki, niszczenie roślinności i grzybów, hałas, płoszenie zwierząt, wpływ na strukturę ichtiofauny, w tym możliwość wprowadzenia gatunków niepożądanych, zaśmiecanie.	1) Utrzymanie i uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu; 2) blokowanie wjazdu do rezerwatu (szlabany); 3) usuwanie odpadów; 4) kontrole Straży Leśnej i Straży Rybackiej.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
4.	Nie zidentyfikowano.	Nie wskazuje się.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
5.	Nie zidentyfikowano.	Nie wskazuje się.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ¹⁾
1.	Koszenie łąki.	Ekstensywne koszenie łąki na powierzchni ok. 0,85 ha, raz w roku (od 1 sierpnia do 31 października), wysokość koszenia ok. 15 cm, pozyskaną biomasę należy usunąć poza teren rezerwatu w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie.	Leśnictwo Długie, wydzielenie 344c.
2.	Ochrona istniejących nasadzeń drzew liściastych.	1) Wykaszanie bylin i niepożądanych gatunków drzew (brzozy i osiki) z powierzchni, na które wprowadzono sadzonki drzew gatunków zgodnych z siedliskiem (dąb szypułkowy, grab, lipa drobnolistna) – wg potrzeb; 2) utrzymanie (konserwacja, wymiana zużytych elementów) grodzień na powierzchniach nasadzeń – wg aktualnych potrzeb; 3) usuwanie drzew powalonych na ogrodzenia (drzewa te należy pozostawić w rezerwacie, w miarę możliwości w całości, w miejscach, w których nie będą stwarzały zagrożenia).	Leśnictwo Długie, wydzielenia: 319j, 333c; Leśnictwo Brzeźnica wydzielenia: 321f, 321k, 321n, 334c, 345a.
3.	Uzupełnienie nasadzeń drzew liściastych.	Wykonywanie ponownych nasadzeń w powstałych lukach (po zamarcu sadzonek drzew) gatunkami zgodnymi z siedliskiem (dąb szypułkowy, grab, lipa drobnolistna) – wg potrzeb.	Leśnictwo Długie, wydzielenia: 319j, 333c; Leśnictwo Brzeźnica wydzielenia: 321f, 321k, 321n, 334c, 345a.
4.	Ograniczenie antropopresji i jej skutków.	1) Oznaczenie granic rezerwatu zieloną opaską na drzewach (poprzeczny pasek obejmujący ok. połowę obwodu drzewa rosnącego na granicy rezerwatu); 2) ustawienie i utrzymanie tablic informujących o formie ochrony (urzędowych) oraz o celach ochrony rezerwatu i obowiązujących zakazach – wg potrzeb; 3) ustawienie szlabanów uniemożliwiających wjazd do rezerwatu – wg potrzeb; 4) usuwanie odpadów – wg potrzeb; 5) kontrole Straży Leśnej i Straży Rybackiej.	1), 2) 3) Na granicy rezerwatu; 4), 5) cały rezerwat.

¹⁾ Nadleśnictwo Lubichowo, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2022-2031.

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Zdrójno” zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940), z uwzględnieniem zakresu wskazanego w art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Zdrójno” o powierzchni 167,57 ha, został uznany na mocy § 5 zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. Nr 39 poz. 230). Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 13 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zdrójno” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r. poz. 3251) Celem ochrony rezerwatu jest „*zachowanie ekosystemów jeziora i rzeki Brzeżanek oraz otaczających je lasów stanowiących obszar występowania wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt, głównie bobrów i ptaków*”.

Rezerwat „Zdrójno” położony jest w województwie pomorskim, w powiecie starogardzkim, w gminie Osiek. W skład rezerwatu wchodzi grunty Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubichowo oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Rezerwat zlokalizowany jest w całości w północno zachodniej części obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017, środkowej części obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 oraz we fragmencie Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich.

W obrębie rezerwatu można wyróżnić kilka głównych ekosystemów: leśny, jeziorny, rzeczny, torfowiskowy i łąkowy. Dominującą rolę pełni ekosystem leśny. Największą powierzchnię spośród lasów zajmują bory sosnowe (przede wszystkim subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*) oraz nasadzenia sosny na siedlisku boru mieszanego *Quercus robur-Pinetum* i rzadziej – grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum*. Na najniższej terasie doliny rzeki Brzeżanek pierwotne lasy łąkowe zostały w znacznym stopniu zastąpione przez nasadzenia sosny i świerka. Jedynie niewielką powierzchnię zajmują lasy olszowe: łąg olszowo-jesionowy *Fraxino-Alnetum*, ols porzeczkowy *Ribesio nigri-Alnetum* oraz ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum*. Tam też zlokalizowane są niewielkie płaty fitocenozy łąkowych i torfowiskowych.

Fitocenozy leśne rezerwatu w znacznym stopniu są zniekształcone na skutek długiego procesu pinetyzacji. Obecność gatunków iglastych i ograniczony udział w drzewostanach grabu, dębu i lipy, przy jednoczesnym niedostatku naturalnych odnowień tych gatunków, uznano za zagrożenie i podjęto działania mające na celu renaturyzację zniekształconych fitocenozy. Prace te polegały na usuwaniu świerka z boru sosnowego oraz sosny i świerka z fitocenozy łąg jesionowo-olszowego. W obrębie zniekształconych płatów grądu wprowadzono dąb szypułkowy, grab i lipę, a dla ochrony przed zgryzaniem przez zwierzynę płową i bobry, ogrodzono powierzchnie z nasadzeniami drzew. Podjęto również prace polegające na ekstensywnym koszeniu zubożałej florystycznie fitocenozy łąkowej. Działania te wykonało Nadleśnictwo Lubichowo.

Dla utrzymania efektów już wykonanych prac konieczne jest ograniczanie/eliminowanie gatunków konkurencyjnych dla sadzonek drzew (głównie wysokich bylin i drzew lekkonasiennych) oraz zachowanie ogrodzenia nasadzeń w dobrym stanie (konserwacja, wymiana zużytych elementów, usuwanie drzew, które powaliły się na siatkę leśną itp.).

W przypadku zamarcia części nasadzonych drzew i powstania luk, należy uzupełnić nasadzenia gatunkami już wprowadzonymi na dane stanowisko.

Ekstensywne koszenie łąki powinno i umożliwić regenerację zbiorowiska łąkowego i powstrzymać wkraczanie gatunków niepożądanych.

Antropopresja w rezerwacie ma umiarkowane nasilenie i dotyczy penetrowania leśnych obszarów rezerwatu oraz kłusownictwa w jeziorze Brzezianek. Konsekwencją presji ludzi na przyrodę rezerwatu jest wydeptywanie „dzikich” ścieżek i strefy brzegowej jeziora, niszczenie roślinności i grzybów, hałas, płoszenie zwierząt, wpływ na strukturę ichtiofauny, w tym możliwość wprowadzenia gatunków niepożądanych, zaśmiecanie. Ograniczeniu antropopresji będą służyły wszelkie działania dotyczące przekazywania informacji o rezerwacie: oznakowanie granic tablicami urzędowymi i informacyjnymi oraz zielonymi opaskami na drzewach, a także kontrole uprawnionych służb – Straży Leśnej i Straży Rybackiej. Niezbędne jest również usuwanie odpadów.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących wyłącznie gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. Zaplanowane działania będą również służyły ochronie bioty rezerwatu.

W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Zadania przygotowano w oparciu o wniosek Nadleśnictwa Lubichowo (pismo ZG.7212.4.2025 z dnia 03.02.2025 r., uzupełniony w dniu 18.02.2025 r.).

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal – nr karty 46/2025.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (mail z dnia 28.02.2025 r.). Uwzględniono uwagę dotyczącą bobrów w rezerwacie.

